

ÜLDJÖN

ÜLFÖLDÖN élő rokonainak
és ismerőseinek

ÖNYVET

ERESSE FEL az Állami
Könyvterjesztő
Vállalat boltjait

**BŐ VÁLASZTÉKKAL
VÁRJÁK!**

Könyvesboltok Szegeden:

**„MÓRA” KÖNYVESBOLT, Kárász u. 5.
IDEGENNYELVŰ, ZENEMŰBOLT,
Kárász u. Dugonics tér sarok**

**NYITVA 8—18 ÓRÁIG, [REDACTED]
SZOMBATON 8—15 ÓRÁIG**

kább megfigyelhető uralkodóvá válása együtt járt a társadalmi ellentétek éleződésével. Ennek egyik jeleként a munkásosztály gazdasági és politikai szervezetei a korábbihoz képest megerősödtek. 1901-ben több szakma országos kongresszust tartott, amelyek kimondták a szakszervezet megalakítását. A kormány legelőször a szabómunkások szakszervezete alapszabályát hagyta jóvá (1902). A szegedi szabó szakegylet még 1902 decemberében csatlakozott a szakszervezethez, és ettől kezdve annak helyi csoportjaként működött. 1903-ban a vasmunkások szakegylete csatlakozott a Magyarországi Vas- és Fém-munkás Szövetséghez. Az 1901. évi, második országos építőmunkás kongresszuson megfogalmazott bér- és munkaidő-követelések jegyében 1902-ben, amikor már megélnékülés mutatkozott az építőiparban, országsszerte fellobbantak az építőmunkások sztrájkjai. E láncolat részeként kb. 500, a szocialista vezetők befolyása alatt álló szegedi kőműves- és ácseségd is sztrájkba lépett. 1902. június elején, ötnapi harc után — a budapesti kőműves szakegylet támogatásával — 12 óras munkaidőt, 28 filléres órabért minimumot vívtak ki. E sikeres sztrájk tette lehetővé az építőmunkások szakegyletének megalakítását, amely 1904-ben csatlakozott a Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetségéhez (MÉMOSZ). A MÉMOSZ szegedi csoportja a pálerok és mesterek befolyása alatt álló kőműves és ács iparossegédek egylete elleni éles harcban jött létre. Fejlődését a csoport által vezetett 1904. évi sztrájkharca is bizonyítja, amely az 1902. évinél jobb, 34 filléres ótabért minimumot ért el.

A századfordulótól 1904 végéig terjedő időszakban a szegedi szocialista szakmai mozgalom megerősödött, a korábban keletkezett, de országos szervezethez nem tartozó szakegyletek nagy része országos szakszervezetekhez csatlakozott. E csatlakozások minden esetben a helyi csoport tevékenységének kiszélesedését eredményezték. A tag- és közgyűlések, vezetőségi ülések rendszeresebb

váltak, a szervezetek nagyobb gondot fordítottak a tagok műveltségi színvonalának emelésére (könyvtárak szervezése), gazdasági helyzetük javítására. Számos eredményes, vagy legalább részeredményt hozó sztrájkharcot vezettek. A döntő azonban az, hogy többségük erre az időre már a szociáldemokrata országos szakszervezeti mozgalom részévé, harci szervezetté vált. 1904 végén Szegeden hat szakszervezeti helyi csoport működött, az önálló, országos szakszervezethez nem tartozó egyletek száma pedig három. E kilenc szociáldemokrata szakmai szervezet összesen kb. 1000 tagot számlált. A város ekkor mintegy 7000 főnyi ipari munkásának tehát kb. 14%-a szocialista szakmai szervezet tagja volt. (Országosan a munkásoknak kb. 6%-a, Budapesten kb. 30%-a volt szakszervezeti tag.) Mindez a szocialista mozgalom jelentős térhódítását bizonyítja.

A szegedi szociáldemokrata pártszervezet csak fokozatosan, rendkívül szívós és kitartó munkával — az országos pártvezetőség korábinál fokozottabb segítségével — tudta rendezni sorait a Pollák Béla távozását követő években. 1903 nyarán, az azévi pártkongresszuson elfogadott program jegyében újjászervezték és aktívan bekapcsolódott a politikai küzdelmekbe. A pártszervezet által rendezett népgyűlések száma 1902-ben még csak 4, 1904-ben már 41 volt. Ezekben az években a központi pártvezetőség országos mozgalmat indított azzal a céllal, hogy a nemzeti és katonai követeléseket hangoztató függetlenségi pártot rászorítsa arra, hogy parlamenti követeléseiben első helyre a választójog reformját tegye. 1903—1904-ben a szegedi pártszervezet is számos népgyűlésen úgy foglalt állást, hogy a munkások csak akkor támogatják a nemzeti és katonai követeléseket indított harcot, ha a függetlenségi párt parlamenten elsősorban a demokratikus követelésekért szállnak síkra. Ennek megfelelő magatartást tanúsított a pártszervezet az 1903. október 6—7-i, Kossuth-szobor körül lezajlott tüntetések idején is. A szegedi szociáldemokraták ezúttal is felléptek a nacionalista frázisok ellen, és követelték a demokratikus szabadságjogokat. Nem váltak tehát a polgári ellenzék uszályhordozójává. A helyi szociáldemokrata mozgalom szervezeti erősödését igazolja, hogy 1904 decemberében Rókuson, Felsővároson és Alsóvároson is — az említett városrészek szociáldemokrata munkásait összefogó — pártszervezetek alakultak. A szegedi szervezet 1904 végéig kilábolt abból a súlyos helyzetből, amelybe 1899 tavaszán jutott. Munkája az 1898. évinél változatosabb lett; a korábinál nagyobb súlyt fektetett a szocialista propagandára, amelyet a Tolsztoj asztaltársaság megalakítása és az 1903 decemberében indított tudományos előadássorozat is bizonyít.

A szegedi szocialista szakmai szervezetek és a pártszervezet 1904 végéig bekövetkezett fejlődése előkészítette a munkásokat az 1905—1906. évi nagy harcokra.

G. E.

164/a

Jegyzőkönyv

1904. évi Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetsége

az építőmunkások taggyűlése

Napirend: A magyarországi építőmunkások országos szövetsége

1. helyi csoportjának megalakítása

Jelen vannak: az országos szövetség megbízottai Gyurics István

és mások 300 építőmunkás

1. A taggyűlés meghívásában részben a *Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetsége* és kéri, hogy a taggyűlésre érkező elnöki és jegyzői feladatokat

A meghívottak a taggyűlés vezetésére elnöki *Gyurics István* és jegyzői *Kis Ferenc* választották meg

Részlet a MÉMOSZ szegedi csoportját megalakító gyűlés jegyzőkönyvéből

KIS SZEGEDI MUNKÁSMOZGALOM TÖRTÉNET

III.

1899-ben tartották az első országos szakszervezeti kongresszust. Ennek határozata helyi szakszervezetek országos szövetségei azaz szakszervezetekbe való tömörítésén új szakmai szervezetek létrehozásának, munkások anyagi és kulturális helyzetének, a tömegek szocialista nevelésének, egyszóval szocialista szakszervezeti mozgalom kialakításának szükségességét hangsúlyozták. A XX. század első éveinek gazdasági válságának Szegeden is érezhető hatása (pl. a munkanélküliség növekedése) nehezítette e határozatok végrehajtását. Azonban a válságnak egyes irányokban már 1902-ben érezhető enyhülése majd az ezt követő megélénkülés kedvezett a szakmai szervezkedés és a szakszervezeti mozgalom feltételei. A monopolkapitalizmus jelenségeinek a gazdasági életben min

Szocialdemokraták alakulása Szegeden.

Népgyűlés a Valéria-téren.

Szeged, június 29

A rendőrségen Koczka Lénés és társai kérték a népgyűlésre való engedelmet. Tegnapi gyűlekezés alkalmával az ott volt Süssholz Sándor bádogos vitte a főszeret Körülteül 250 ember jelent meg a Valéria-téren, ahol a rendőrség részéről Pálffy József dr. alkapitány jelent meg.

A „népgyűlés” egyetlen tárgya Süssholz negyedfélórás beszéde volt. A szónok kifejtette, hogy az országos szocialdemokrata párt Szegeden is csoportosítani óhajtja híveit és e csoportosításra szükség van. A beszéd felolvasta a budapesti párt pünkösdi gyűlésének határozatát, melynek 26 pontja a legrezsztetesebb bőbeszédűséggel kifejtette.

E beszéd folyamán a szónok rendkívül unalmasan és szárazon, de páthoszsza gattal a kedélyeket a férfiak és nők egy jogusítása és a munkakönyv, cselékek teljes eltörlése érdekében, továbbá burkolatok ellen.